

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea apare în tie care
Sâmbătă.

Unitatea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în
Blaș.

Foie bisericească-politică.**Anul XIV.****Blaș 14 Ianuar 1904.****Numărul 2.**

Cuvîntul păcii.

De sfintele sărbători Ilustritatea Sa Episcopul VASILE al Lugoșului, a adresat o pastorală turmei sale. E primul cuvînt ce-l spune credincioșilor concreduți înțeleptei sale îngrijiri, și e cuvîntul păcii: e dragostea cu Dumnezeu și pacea cu omenii, e iubirea tuturoră chiar și a vrăjmașilor și zelul intru a se apropia de sinul plin de căldură a sfintei biserici.

Sinceritatea fraselor și a dragostii părintesci, ce respiră din toate vorbele acestui cuvînt al păcii ne îndemna să-l facem cunoscut tuturor cetitorilor nostri.

Iată dar pastorală Preasfinții Sale:

Venerați Frați! Fii în Christos preaiubiți.

1. În ajunul sărbătorilor Nascerii și în preajma unui nou an simțesc o necesitate poruncitoare, să-mi îndrept cuvîntul meu către Voi, Frați și Fii prea iubiți, pe cari mi V'a dăruit Dumnezeu, ca să fiți cununa mea, obiectul iubirei și îngrijirilor mele părintesci,

Nascerea Mântuitorului Isus răsărită lumii lumina cunoștinții și a vestit bucurie la totă lumea, pentru-că în nascerea acesta învățat-au de la stea cea ce se închinau stelelor să se închine lui Christos Sorelui Dreptății și într'insul să cunoască Răsăritul cel de sus, izvorul a totă viața și bunătatea.

Nascerea lui Christos a fost evenimentul cel mare, la care privia cu ochii scânteietori profeții ce s'au perindat în decursul veacurilor; evenimentul acesta l'a asceptat omenimea într'egă lipsită prin păcatul strămoșesc de Răsăritul darului ceresc și la evenimentul acesta reprivesc și azi cele nouesprezece veacuri, ce au trecut de la ziua aceea mărță, în care Cuvîntul cel împreună vecinic al Tatălui s'a pogorit pe pămînt și trup s'a făcut pentru noi.

De ce s'a pogorit Cuvîntul Tatălui pe pămînt și de ce s'a făcut părtaș trupului umilinței noastre, o știți voi prea bine iubiților Frați și Fii. Dumnezeu pe noi pentru sine ne-a zidit, și după ce noi prin păcatul strămoșesc ne-am lăpădat de Dinsul, nu mai era chip și modru să fim iarăși ai lui Dumnezeu, dacă însuși Dumnezeu nu s'ar fi îngrijit de o jertfă de împăcare corespun-

zătoare, cum s'a și îngrijit împreunând intru unitatea persoanei dumnezeesci a Cuvîntului la olaltă cu firea dumnezească și firea noastră omenescă, fără a amesteca orî confunda amîndouă firile și totuși făcînd firea omenescă harnică de a da dreptății lui Dumnezeu o satisfacțiune corespunzătoare reuțății nesfirșite și vătămării nemărginite a păcatului strămoșesc.

Și cât e de nespusă taina iubirei lui Dumnezeu chiar și atunci, când a hotărit ca pentru noi să facă destul dreptății sale vătămăte prin păcat. N'a venit cu năluciri înfricoșindu-ne, nici între trăsnete și fulgere, nici întunecînd stelele, cutremurînd pămîntul, ci a venit umilit, ascuns, ca pe furiș, incunjurat de sărăcie, în chipul unui prunc neputincios, nevinovat, născut dintr'o fecioră smerită, porumbiță alasă a Spiritului Sfint.

Veniți, Frați și Fii ai mei preaiubiți, veniți cu filosofii să ne închinăm Pruncului și mamei Sale, și învățînd a cunoșce tainele întromenirei Sale, să cântăm și noi cu îngerii și cu păstorii: *Mărire intru cea de sus lui Dumnezeu, pe pămînt pace și între omenii bunăvoire!*

2. Când s'a născut Isus? — Când întreg neamul omenesc era pe marginea prăpastiei gata a se prăbuși în afunđimea perirei, din care întorcere nu mai era.

Mintea omenilor era întunecată de negura nesciinții și a superstițiunilor. Puțina cunoștință de Dumnezeu, la care ajunseră pe calea filosofiei înțelepții popoarelor, dispăruse între valurile credințelor deșerte. Lumea și poftele ei stăpăneau toate inimile. Tirănia, nedreptatea, înșelăciunea, desfrêul, disprețul și călcarea legilor firei își serbau orgiile lor cele mai sălbătice. Frica de Dumnezeu, respectul de legi erau lucruri necunoscute. Nu se mai recunosccea nimica de drept și sfint. Era preste tot și intru toate uriciunea pustierei, în minți și în inimii.

Și nu cra mai mângăicioasă nice starea poporului ales, care din Cărțile sfinte și din gura Profeților săi ar fi putut totuși să cunoască adevêrul despre răscumpătorul profețit.

Dar ei visa numai de celea pămîntesci și în loc de a vedea goliciunea sufletului lor și de a dori renașcerea spirituală, visa de un Mesia puternic, carele cu foc și cu sabie ar avé să vină pentru a-i scote pe ei de sub stăpînirea Romanilor.

În schimb față de o asemenea lume să ivesce Răsăritul cel de sus, și în chip de prunc nou născut, întășat în nisce pânze sărăcăcioșe, culcat în iesle, prin glasul in-

gerilor săi vestesce: *Mărire intru cea de sus lui Dumnezeu, pe pămînt pace, între omenii bunăvoire.*

Și nu este ore martoră istoria celor XIX veacuri trecute, că vestirea îngerilor de la nascerea Mântuitorului s'a făcut adevêr vedit și recunoscut de cei ce au ochii de vedit și urechi de audit?

Isus a întemeiat o religiune, care a întrecut neasăménat tot ce mai înainte mintea omenescă ar fi cutezat să închipuască. Și îndată la început religiunea acesta a străbătut în totă lumea, și încă în viața apostolilor o vedem străbătînd până în palatele domnitorilor și rodind fructe neajunse de celea mai strălucite virtuți. Religiunea acesta a străbătut întreg neamul omenesc, a doborit idolii, a pus frêul patimilor trupesci, a sfințit sărăcia, a înălțat smerenia și a plântat în pepturile istovite nădejdea vieții de veci. Și când orgoliul, patima, desfrêul și toate puterile întunerecului s'au ridicat asupra acestei sfinte religiuni, ea atunci a răsărit mai luminosă, mai strălucitoare, trecînd glorioasă preste svircolirile neputincioșe ale celor fără de sperare.

În resumat: cu Nascerea Mântuitorului s'a început o lume nouă de idei și întreg neamul omenesc s'a învățat a cunoșce în Christos «Răsăritul cel de sus.» Pruncul Isus din ieslele Vitileemului s'a făcut Învêțator, Stăpânitor și Preot mare al lumii răscumpărate!

3. Totuși dacă ne aruncăm privirea la starea de față a neamului omenesc. va trebui să ne îngrozim și să ne întrebăm, ore omenimea acesta e tot cea răscumpărată de Pruncul Isus?

Rele mari, rele adenci bântue societatea.

Grija de celea pămîntesci este grija cea mai de căpetenie a tuturor. Toți alérgă după bunuri și venite mai mari, ca să-și potă potoli poftele. Și fiind că hotare nu știu orî nu mai pot să pună poftelor sale, nu aleg nici mijlocele, cu cari vor să ajungă la scopul dorit.

Să socotim numai bine. Ore nu e acesta rădęcina adevêrată a înșelăciunilor, falsificărilor, defraudărilor, furturilor, jafurilor, omorurilor, jurămintelor strîmbe, de cari zilnic vedem băjbăind colonele gazetelor de tot soiul?

Iar cei ce dorul de avere nu și-l pot stîmpêră, orbiți de patimă cad în desnădejde, și apoi iată ceta celor dedați beției, jocului hazard, necumpătului, necurățeniei. Din ceata acesta tristă ies apoi și ucigașii

de sine și de ai săi. Ast fel de oameni își uită apoi de toate îndatoririle către Dumnezeu, încunjură biserica, nu se apropie de sfintele taine, petrec în păcate cu anii de-a rândul, își neglijează familia, își părăsesc copiii și cu pildele lor îi scâlbătesc, se rescâlă în contra celor ce cu multă osteneală și cruțare și-au agonisit câte ceva, se revrătesc în contra societății întregi, în potrița statului, în potrița domnitorilor și în nisuița orbă de a ajunge la averi, ca să-și potă stăpâni patimele josnice, țintesc a răsturna ori ce ordine publică socială și nu se sfiesc a ataca până și sfințenia familiei și dreptul la averea privată a singuraticilor oameni.

4. O societate în care bântue asemenea rele, este oare o societate după inima Mântuitorului Christos? Și oare societatea de azi nu e așa, precum am descris-o?

Unde este dar scăparea? Unde vom găsi leac pentru boalele aceste înfricoșate?

Leacul e la mâna fiesce căruia. Și precum acest leac i-a fost amar omenimei corupte înainte de venirea lui Isus, dar tot l-a luat și s'a vindecat, asemenea va trebui cu totă greutatea să aplicăm și acuma tot leacul acesta dovedit de mântuitor și trebuie să strigăm: Veniți cu toții la Christos!

Să nu uităm cuvintele Domnului de la Moise »Vedeți, vedeți că eu singur sînt și nu este Dumnezeu afară de mine; eu voi ucide și voi face viu, bate-voi și eu voi vindeca și nu este cine să scotă din mâinile mele.«¹⁾ Iar S. Apostol Pavel astfel ne vorbește: »Că nimenea din noi nu viează șieși și nimenea nu-și mure șieși, că de trăim Domnului trăim, și de murim Domnului murim. Drept aceea ori de trăim ori de murim ai Domnului sîntem. Că pentru acesta Christos a și murit și s'a sculat și a înviat, ca să stăpânească și pe cei vii și pe cei morți.«²⁾

5. Iată dar, iubiților mei Frați și Fii, că alt leac pentru omenimea bolnavă nu se dă, decât întorcerea sinceră la Christos, decât — ca să mă folosesc de cuvintele Preafericitului nostru Părinte Papa Piu X. — *inoirea tuturor și a toate în Christos.*

Înoirea acesta a tuturor în Christos să impune în locul prim nouă, membrilor veneratului cler, pe cari Domnul ne-a chemat în slujba dumnezeștilor sale taine.

Numai înnoii înșine vom pute înnoi credincioșii grijei noastre incredințați. »Voi sînteți sarea pămîntului«, așa ne grăește Mântuitorul, și adaugă »Iară de se va împuți sarea, cu ce se va săra? mai mult nu va fi de treabă, fără numai să se lapede afară și să se calce de oameni.«³⁾ E stricată lumea, suferă de multe și grele boale; asta o vedem cu toții. Oare nu e de vină sarea? Oare nu purtăm vina noi?

Ca să nu fim lăpedați afară și să nu fim încălcați, rogu-vă iubiților mei Frați, să ne înnoim noi înșine în Christos, »ca vedînd oamenii faptele noastre celea bune, să preamărească pe Tatăl nostru cel din ceruri.«⁴⁾

6. Cu spiritul înnoit să ne apucăm apoi a înnoi toate și pe toți întru Christos.

Înainte de toate vă conjur Fraților iubiți să nu lăsați nici o ocaziune ce vi-s'ar da pentru a vesti învățăturile lui Christos. În

tote Duminicile și sărbătorile să explicați poporului tainele credinței noastre sînte și să învățați tinerimea la rugăciunile și poruncile bisericei, ca toți să fie din convingere creștini, iar nu din obicei ori pentru-că așa s'au născut.

Și scumpă ca lumina ochilor să vă fie vouă casa Domnului și toate câte să țin de ea. Bisericile, altarele, odăjdiiile, luminările, pot să fie umilite și sărăcăciose, dar să fie tot de una îngrijite bine și strălucitoare de curățenie. Slujbele deosebite să le impliniți tot deuna la timp, cu gravitate, pietate, luare aminte, fără grabă, cu viers cuvios, ca din totă purtarea voastră să se vadă, că iubiți podoba casei Domnului.

Dacă ast fel veți face, fiți siguri, că din zi în zi mai mulți vor cerceta casa Domnului și că nu veți avea cuvînt de-a vă plînge că poporul nu cercetază biserica ba că să adună la birturi și altele. Pietatea voastră să va impune de sine, și formându-vă popor ales, următor de fapte bune, înși-vă veți mira, cum de credincioșii vostri mai nainte nepăsători, se întrec întru cercetarea bisericei, în cumpăt, în primirea ss. Sacramente, în aducerea de prinose și altele de aceste.

Întru îngrijirea averilor bisericei să fiți neobosiți. Acele averi să vă fie sînte și întru manipularea lor pururea să purcedeți în deplină înțelegere cu membrii curatoratelor. Să stăruți pentru înmulțirea acestor averi sfătuind, îndemnând și însușind dar înșivă să nu vă puneți mai mari peste acelea averi, ci să vă socotiți tot deuna și și întru toate numai de *ispravnic* ai lui Christos. Vedînd purcederea Voastră desinteresată și zelul vostru, să vor îndemna și curatorii la asemenea zel, și corectitatea în administrarea averii publice bisericești și școlare va fi o școlă pentru curatorii și pentru comunele întregi, după care se vor sili a-și întocmi singuraticii până și gospodăria lor casnică.

7. În lucrarea acesta de regenerare spirituală veți întimpina greutatea peste greutatea. Firea omenescă stricată prin păcatul strămoșesc e înclinată spre cele rele. E lipsă de o continuă și neobosită conlucrare cu darul ceresc, ca ispitele să se potă birui. »In lume scîrbă veți avea«. — așa vă spune Mântuitorul, dar îndată vă și îmbărbătează adaugînd a zice, »ci îndrăzniți că eu am biruit lumea.«¹⁾ și precum și eu am învins-o, așa o veți învinge și voi cu ajutorul darului meu care vi-l'oiu da după trebuință. Să nu vă perdeți așadară curajul la ori ce vînt ce v'ar sufla împotriva, ci intrarmați cu armele dreptății, cu armele cuvîntului și cu armele pildei cuvioase, în spiritul blîndeții, al păcii și al îndelungatei răbdări, să stați deasupra sfătuind, îndemnând, îndreptînd, înfruntînd și până și certînd pe cei ce ar sta împotriva, numai pururea în spiritul dulce și umilit al Mântuitorului nostru Isus Christos.

8. Chemarea voastră de păstori ai poporului vouă incredințat nu să mărginesc numai la cele curat spirituale, numai între păreții bisericei. Voi cari ve aflați în neîntreruptă atingere cu poporul trebuie să-i fiți părinți în toate referințele vieții pămîntesci. Același om, care e membru al bisericei, același e și membru al statului, și bise-

rica îmbrățișează la sînul său de mamă dulce pe omul întreg și îi dă lui îndreptar și pentru viețuirea sa ca membru al societății civile.

Din acest punct de privire asemenea sînt mari forțe datorințele ce vă apasă. Bietul popor, mai virtos la sate, nu vine în atingere mai aprăpe cu nimenea altul afară de preotul său. În deosebitele sale lipse, ce zilnic să înmulțesc în urma esigînelor mereu crescînde ale vieții publice de stat, la cine să va îndrepta după un sfat bun și înțelept, dacă nu la părintele său? Și veți pute sfătui după cuviință pe cei ce vor întreba, dacă înșivă nu veți ști, ce veți avea de a-i învăța?

Ar merge departe preste țînța ce mi-am propus-o, dacă ași intra în amănunte asupra relațiilor și datorințelor mai înainte atinse. Și voi înșivă cunoșteți, cu ce datorități statului vostru. Intențiunea mea este numai să vă îndrept luarea aminte și aici asupra unor rele, cari în mod deosebit reclamă atențiunea și întervenirea voastră părintescă.

9. Vă este anume cunoscut, că în unele părți ale patriei noastre iubite și chiar și pe teritoriul diecesei noastre a început să prindă rădăcină o învățătură, care tînde a resturna ordinea prezentă a lucrurilor publice, — înțeleg *socialismul*.

Ca ori și ce rătăcire, așa și învățătura acesta nouă are un simbur de adevăr. Ea anume pornesce din învățătura, că toți oamenii sînt de o potrivă făpturile lui Dumnezeu. Și asta e adevărat și cu toții scim, că înaintea lui Dumnezeu nu este alegere de persoane, că în fața lui Dumnezeu sfântul după faptele noastre bune ori rele vom fi judecați și că mai aspră va fi judecata celor ce — ca bogății — mai ușor ar fi putut să facă binele, decât cei ce lipsiți de averi lumești nici n'au putut să facă ceva bunătați însemnate. Așa dar punctul de mănecare al socialismului acestuia rătăcit e corect, numai conlucrul la cari ajung ei sînt de tot greșite. Ei anume zic, că după ce toți oamenii sînt deopotrivă în fața lui Dumnezeu, așa și aici pe pămînt trebuie ca toți să fie deopotrivă, și să nu fie unul bogat altul sărac, unul stăpân celalalt servitor. Și când astel grăesc, aștă la ură împotriva domnilor pe cei săraci și vestesc o lume nouă, în care nu vor mai fi domnitori, oameni bogăți, dirigători, ci toți vor fi deopotrivă, unul ca altul, toți avuți și fericiți.

Că asemenea învățătură ușor seduc pe cei scorman și necăjiți — pentru-că cine n'ar dori să fie avut și îndestulit? — ușor e de priceput. Lupta în contra acestor fel de învățătură tocmai din motivele acestea e foarte grea. A capacita cu argumente cât de frumoase pe cel flămînd e lucrul cel mai anevoios. Cu toate acestea datorii sînteți, iubiți Frați, a pași împotriva astorfel de învățătură. Voi trebuie să arătați celor seduși, că profeți mincinoși sînt aceia, cari le promit marea cu sarea, dar nimic nu pot da. Veți explica credincioșilor noștri, că țînța urmărită și vestită de acei proroci e o resculare împotriva lui Dumnezeu sfântul, care însuși a permis ca oamenii de la naștere să fie deosebiți între sine, unii mai tari, alții slabi, unii mai frumoși, alții mai urjiți, unii deștepți, alții mai mărginiți, unii mai singurincioși, alții mai leneși, și în urmare unii domni, alții servitori, unii bogăți alții săraci. De ce oare a lăsat Dumnezeu să fie așa? —

¹⁾ A doua lege XXXII. 39.

²⁾ Cătră Romanii XIV. 7-9.

³⁾ Mat. V. 13.

⁴⁾ Mat. V. 16.

¹⁾ Jo. XVI. 33.

Fiindcă ținta noastră este fericirea de veci și fiindcă deosebitele graduri de fericire destinate nouă numai cu mijloace deosebite și cu conlucrarea variată cu darul ceresc să pot ajunge.

Dar și altfel, poate-se ca toți oamenii să fie întru toate egali? Ce-ar fi dacă toți ar lucra la pământ? Cine ar mânca rólele câmpului? Și cine s'ar îngriji de celelalte nenumărate lipse ale omului? Iar dacă toți ar scrie la mese, prin cancelarii și palaturi, cine ar scurma pământul și cu ce s'ar hrăni acești domni? Și dacă toți ar porunci, cine ar asculta? și dacă n'ar porunci nime, cine ne-ar apăra viața și avutul de oamenii cei răi? ori d'or aceea ar fi să fie dreptate, ca cel ce lucră și obosește, cel ce cruță și e cumpetat să-și împartă rodul ostenețelor sale cu cel leneos, prădător și desfrănat?

Acestea și ast fel de observațiuni să le opuneți, celor ce cu teoriile cele greșite v'ar întimpina. Și mai pe sus de toate să le arătați tot de una celor necăjiți și osteniți, că nu avem aici cetate stătătoare și că suferințele scurte ale vieții acesteia le-a lăsat Dumnezeu numai pentru a curăți sufletele noastre și că cu atât este mai mare și mai întemeiată sperarea fericirii vecinice, cu cât cineva va fi suferit mai mult în această lume, care așa de cu drept cuvânt să numesce valea plângerilor.

10. A mângăia inșe pe cei săraci și a combate erorile nu este destul. Este de lipsă, ca să vă ocupați cu de-adinsul de durerile poporului și unde veți vedea că aievea sînt nedreptățiți și scurtați în drepturi, să cercați a aduce leac, descoperind obiectiv, fără patimă, cu iubire și simț de dreptate toate plângerile și relele auctorităților conernente ale statului. Ast fel lucrând poporul va simți dragostea voastră și vă va iubi și tot mai mult se va alipi de biserică, mama adevărată și sinceră în toate suferințele lui.

La acest loc trebuie să vă fac atenți mai virtos la ziarele și publicațiunile cu cari socialistii inundăză satele pentru a câștiga aderenți principiilor sale. Feriți poporul de lectura acésta, că în loc de povețe adevărat bune primesc venin. Dar în lucrarea voastră de luminare a credincioșilor să nu recurgeți nici odată la violență, la arma batjocurei și a disprețului, ci cu dragoste să deosebiți grăul de neghină, adevărul de falsitate. Și de s'ar întimpla să aveți de a face chiar și cu de aceia, cari au primit deja învățăturile celea nouă, și cu ei să vă folosiți numai de armele iubirii lui Christos, care iubire în urmă toate le biruesce.

11. Altă rătăcire nu mai mică și nu mai puțin primejdiosă este rătăcirea așa numiților *pocăiți*. Fie laudă Domnului, că credincioșii concreduți păstoririi noastre sînt aproape de tot scutiți și de greșala acésta, ca și de socialism. După ce inșe erorile au picior mai iuți, de cât adevărul, și după ce în jurul nostru nemijlocit bântue și acest rău, rogu-vă Frați în Christos preafubiți să veghiați neadormiți, ca rătăcirea acésta nouă în formă, să nu străbată în șirurile poporului. Erórea acésta încă n'a ajuns a-se aréta în totă întinderea sa și cei ce o lățesc înșiși nu știu, unde merg și unde vor să ajungă. A aréta rătăcirea lor va fi ușor ori căruși preot cunoscător

al credinții noastre sfinte. Față de acésta eróre mai virtos are efectul dorit viața nepătată a membrilor veneratului cler predicarea cuvintului dumnezeesc, catechisarea tinerimii, apropierea de sfintele taine ale mărturisirii și cuminecării și cercetarea sfintei biserici.

12. Despre defectele și bólele morale, ce bântue societatea de astă dată nu voi grăi. Le-am atins în general și le-am indicat și leacul: întórcerea sinceră la Christos.

Am insistat numai asupra acelor rele, cari amenință pacea internă și esternă a credincioșilor nostri, liniștea tronului a țării, și chiar temelile bisericii.

Cine nu iubesc pe Dumnezeu, nu va iubi nici pe deapropoale sée. Cine nu scie frică de judecățile și de auctoritatea lui Dumnezeu, acela nu va respecta neie auctoritatea domnitorilor, nici auctoritatea bisericii.

Vedem cu durere, că în ziua de azi respectul față de auctoritățile constituite și până și față de Persóna Sacratissimă a Regelui nostru apostolic e subsăpată, ca și când nu de la Dumnezeu ar isori totă puterea și totă auctoritatea. Si față de cutezanța celor ce se răsvrătesc aproape neputincioșe rămân arinele auctorităților lumesci. Rămâne adevăr nerésturnat, că cea mai mare siguranță a statelor și tronurilor este religiunea, este biserica. Pentru că biserica ascultarea de tron și de auctoritățile publice ale țării o prescrie drept o datorință de conștiință pentru fiesce care credincios, învățând cu S. Apostol Pavel că »cel ce se împotrivesc stăpânirii, rînduelii lui Dumnezeu se împotrivesc, iară cari se împotrivesc, judecata șie-și vor lua.«¹⁾

13. Drept aceea conjuru-vă pe voi Frați ai mei și Fii preafubiți, ca în zilele aceste sfinte, în cari cu adinsul ne rugăm pentru deșteptarea sufletelor, iertarea păcatelor, împărtășirea Sfintului Spirit, plinirea împărăției ceriurilor, apoi pentru cei adormiți întru credință strămoșii, părinții și frații nostri, pentru lume, pentru sfinta catolică și apostolică biserică, pentru cei ce petrec întru curăție și viață cinstită, să ne rugăm și pentru »credinciosul și iubitorul de Christos împăratul și regele nostru apostolic Francisc Iosit și pentru totă curtea și ostirea lui« pentru ca Domnul Dumnezeu să-i dăruiască »domnie păciuită« ca »și noi întru pacea lor viață bună și fără turburare să veșuim întru totă buna cucerie și curăție.« Și să ne rugăm pentru mama comună, țara noastră strămoșescă, și pentru toți fii ei, ca sub ocărnuirea înțeleptă a gloriosului nostru Rege apostolic să ajungă la mulțumire, bună înțelegere și fericire toate popórele, câte le ocrotesc strălucirea Corónei Sfintului Ștefan.

14. Iată iubiți Frați și Fii, cele ce aveam a vi-le împărtăși vouă împreună lucrătorilor mei în slujba apostoliei, acum în ajunul sėrbătorilor Nascerii Domnului și Dumnezeului Nostru Isus Christos. Vă rog să le cetiți și să meditați asupra lor și să le tálcuțiți în biserică și credincioșilor vostri.

Dorind doresc ca inșumi eu să vă ved de la față la față și să vă vestesc buna-vestirea lui Christos și să vă împărtășesc din bogăția darurilor sale. Dar și până

la acel moment fericit, iată cu scrisórea am venit la voi, ca să-mi ușurez conștiința de greutatea răspunderii, ce o am pentru voi și mântuirea credincioșilor vouă concreduți.

Doresc, ca în ziua cea mare, când va rėsuna sunetul trimbiței, să mă pot înfățișa cu inimă liniștită înaintea înfricoșatului Judecător și să-i pot zice: »Părinte venit'a ceasul . . . pe cari i-ai dat mie i-am păzit.«¹⁾ De aceea vă grăesc și vă conjur în numele mântuitorului nostru Isus Christos, să renoiți spiritul chemării vóstre și să pasceți cu credință turma, ce Domnul v'a îndreptat. Nici o osteneală, nici o pedecă să vi-se pară neînvinșă, că sperări nemuritoare v'a dat vouă Părintele îndurării.

Încăldit de aceste sentimente și călăuzit de asemenea gând rog pe Isus Pruncul, să reverse în inimile vóstre focul mistuitor al dragostii sale, foc care să înflăcăreze și inimile credincioșilor vostri. Fecióra cea fără prihană, mama noastră iubitóre, să vă umple de bucuria senină, ce a simțit'o, când a dat trup din preacuratele sale sângiuri Pruncului Isus.

Zilele proxime de sėrbători să aducă linisce și pace în inimile, în casele, în familiile vóstre și ale credincioșilor vostri, și pacea acésta nimenea să nu o mai lee de la voi.

Urându-vă sėrbători fericite și an nou cu bine, drept arvună a darurilor ceresci din inimă vă împărtășesc binecuvintarea mea arhierescă

Lugoș, la ^{4 Ianuarie 1904.}
^{22 Decembrie 1903.}

Episcop Vasile.

Cu mai multă atențiune.

De la noi preoții români se așteptă multe, prea multe. Învalmășala luptei pentru existență a neamului nostru român sėmėnat pe aceste plaiuri e mare și un rol de frunte în acésta luptă cade asupra noastră. Toți așteptă de la noi preoții ca întru toate să premergem și să fim cei dintăi la oricare mișcare fie ea de ori ce natură. În asemenea împrejurări se pot auđi cuvintele de îmbărbătare: »Preoți cu crucea în frunte« rostindu-se cu timp și fără de timp, căci unul fie care se simte — pare-că — în drept a le rosti și printrînsele a ne îndemna pe noi preoții să fim cei dintăi. Dacă în cutare loc poporul, asupra căruia se năpastesc e totă furia contrariului ca să-l depărteze de preoți și de biserică, fie prin teróre fie prin fel de fel de învățătură perverse precum în timpul mai nou se póte prea bine vedea — întiui și întiui se pune vina pe conducătorii poporului, sub cari firesece că singur numai pe noi preoții ne sub înțeleg.

Aici nu ne trece nouă prin minte ca să voim a ne subtrage de la datoria noastră de a fi pururea la postul nostru și cu ochii în patru contra tuturor primejdiilor ce ne amenință poporul; dar Dumnezeule Dóme în lupta cea grea, greú ne mai póte cadé vedėndu-ne abandonati și lasati de capul nostru! Cumcă spunem numai purul adevăr afirmând acésta, că adecă sintem părăsiți și lasati singuri în luptă, credem că nu-i lipsă să întărim cu doveđi. Căci dacă este adevărat și

¹⁾ Rom. XIII, 2.

¹⁾ Jo. XVI, 12.

cine va contesta această? — că neamul nostru trăește poate cele mai grele vremuri chiar acum, atunci ar trebui să fim nu numai noi preoții învinovații și trași la răspundere pentru toate câte se întâmplă rău în sinul poporului românesc, ci și alții, cărora le dă mâna să fie poate tot atât de vigilenți în greaua luptă ca și clerul. Ar trebui mai presus de toate să vedem bună conducere în clasa cea mai de sus care își arădă dreptul de a fi dădătoare de ton în toate împregiurările iar nu să o vedem sfâșiată și certată între sine așa cât nimeni să nu mai poată ști ore cine-l cel nevinovat și care-l acela de care să ascultăm? Durere înse, de o mie de ori durere, că neînțelegerea dintre fruntașii noștri este cronică, și nepăsarea unora și preocuparea altora par a nu voi să mai înceteze nici odată.

Între asemenea împregiurări ore ne vom mira dacă lupta noastră a tuturor este stărpă și fără de nici un rezultat?

Numai noi scim — preoții — voind să ne îndeplinim greaua povară a conducerii poporului cât de imens, ba chiar disparent ca să nu zicem mai mult este spriginul ce avem de la clasa noastră cultă. Numai noi scim cât de pretensivă este ea, cât de aspru ne scie judeca, cât de cu rigore scie să ne ia pe noi la cel mai mic pas ce voim să facem, și cu câtă gravitate vrea să fie față de noi preoții. În fața celor mai grele situații și în cauzele cele mai delicate, cu câtă nepăsare și fără de genă nu trece înainte nevoind să ne pricépă intențiunile și trecând peste noi cu un fel de suveranitate.

Iar când vorba vine la adecă, când cutare rău a prevalat și iese la suprafață, cine-i poartă vina? — noi preoții!

Da! noi preoții purtăm vina socialismului ivit în poporul nostru, noi sintem de vină că poporul emigrează — căci veți Dădne nu ne gândim a excugeta isvóre de venit pentru popor aici acasă (!) noi preoții cari trebuie sub ori ce raport a fi cu crucea în frunte, așa raționază mulți dintre români.

Și la asemenea acuse prea aspre noi de regulă am tăcut, am înghițit și cu indolă putere ne-am vădut de lucru, ca nu cumva sa mai supărăm prin purtarea noastră pe „domni“. Dar asta așa nu mai poate merge. Noi prin chiar tăcerea noastră am aprobat greaua acasă aruncată pe spatele noastre. De multe ori o corespondență greșită publicată în cutare ziar de ale noastre a fost de ajuns ca pe unul sau altul dintre colegii noștri să-l rivim ca pe unul dintre cei nevrednici, să-l încungiuăm chiar și la cazul dat să ne ferim de el ca de un ciumat. O mai greșită procedură ca această pe față pămîntului nici că se poate închipui. Ori, care tagmă își ține de datorie sfântă de colegialitate a-și apăra și scuti pe ai săi, singur numai noi preoții ne-am lăsat până acum târșiți în noroiu de unul și de altul „binevoitor“ și exercițiile de stil ale cutărui scrib le-am luat de bani buni păcătuintă contra simțului de colegialitate și dând dreptul unor nu scii cine, în același timp nouă înșine făcându-ne cea mai grea ostindă.

Faptul acesta dovedește prea de ajuns că la toate acestea noi și numai noi purtăm vina. Ne-am lăsat răpiți de profeți mincinoși, cari au dulceta în vrful limbii dar nu o au la inimă. Ne-am lăsat răpiți la minte de alții, cari cecă să ne sugereze judecata lor

și să ne dispenseze pe noi de la a noastră proprie judecată. Păcătuintă și am păcătuit în tot de una că, prea ne-am încredut în bună voința presei și a celei străine și a celei române, și în același timp nu am sprijinit organul nostru „Unirea.“

Am făcut cult din cutare și cutare ziar de ale noastre, uitând în același timp că tot e mai bun a nostru propriu, organul tagmei noastre, singurul în drept a accepta cel mai mare sprijin și material și moral, căci numai în acest organ ne putem cunoște așa cum trebuie, ne putem advertiza cu colegială prevenire în casuri grele și ne putem cu un cuvint descoperi durerile inimilor.

Unde s'au mai pomenit ca la noi? Tote tagmele, branșele să grupază în jurul centrului lor, în jurul organului lor mai întâi de toate și numai după asta, dacă au lipsă recurg și de altele. Nu putem vedé pildă chiar de la socialisti? Ei prin presa lor învenineză inimile poporului nostru făcând spărături mari între noi și noi ne credem dispensați a sprigini și ceti (și plăti tot odată) organul nostru.

Credem a fi sosit timpul ca să facem odată afrontă tuturor pornirilor greșite din sinul nostru, să nu ne mai lăsăm duși de nas de nimeni, ci pe temeiul adevărului propus și învățat de noi, eternul adevăr care este de la Isus Christos, să începem altă viață, să ne formăm altă conduită, căci dacă așa vom merge mai departe, ne vom trezi odată că sintem perduți.

Noi avem al nostru centru, ale noastre datorințe, de la posturile noastre să nu ne retragem, iar pe cei ce vrea să ne manie să ne desbine, să ne conducă, așa cum lor le place, să nu-l ascultăm.

Să cercăm adevărul în tot de una și să-l spunem verde pe față la toți cărora le place a ne trage la răspundere. Noi, da răspunde... și trebuie să răspundem pentru faptele noastre, căci părinți ai poporului ne numim, dar să nu mergem cu indulgința noastră până la slăbiciune.

Dacă de la noi se cer multe, să nu credem că alți ar fi dispensați de la toate și numai de la aceea, de a ne imputa nouă, nu.

Lumina cereseă, lumina adevărului etern, care a alungat întunecul pescerei, în care s'a născut pruncul Isus, dulcele nostru Măntuitor, să se scobore și în inimile noastre îndreptându-le spre o nouă și mai conscientă viață.

„Bârseanul“.

REVISTE.

Roma. Un preot frances, *Loisy* a scris 4 cărți, în cari se află nisce păreri, cari nu se pot uni cu învățătura bisericei catolice. Archiepiscopul din Paris, Cardinalul *Richard* i-a censurat cărțile, numindu-i-le primejdiose și scandalose, și când s'a constituit societatea biblicistilor în Roma sub presiul lui *Hummelauer*, *Loisy* a fost preterat pentru cărțile lui celea mai nouă în cari ocură păreri greșite cu privire la evangeliu, fidedemnitătea lor, divinitătea și atât sciința lui Isus, originea dumnezească a bisericei, și cu privire la sacramente. Pentru greșelile acestea cărțile au fost censurate de

Congregațiunea Inquișitiunei, iar Congregațiunea Indicelui le-a băgat în Index.

Gazetele — și ale noastre — strigă în gură mare, că *Loisy* ar fi un nou *Renan*, cu bucurie inse aducem la cunoștința cetitorilor noștri, că după informațiunile sigure, ce le avem, *Loisy* s'a supus judecării romane, recunoscându-și greșala (decreto S. C. laudabiliter se subiect).

Austria. Mai în primăvară s'a tractat mult chestia Archiepiscopului *Kohn* din *Olmütz*. Gazetele noastre aduceau ca sigură veste, că Archiepiscopul acesta a stăruit mult pe lângă un călugăr pentru frângerea sigilului sacramental. Una dintre celea mai bune gazete de a le noastre încă a publicat calomnia această, scoțendu-o din isvor antisemit. După cum cetim într'o foie din patrie, comisiunea română, carea a fost incredințată cu cercetarea lucrului a aflat pe *Kohn* nevinovat. Gazetele liberale de mult l'au fost găsit vinovat, numai capitulul, care e mai interesat ca toți, după ce în cazul abzicerii său al depunerii ar avé să alégă archiepiscop, nu scie nimica.

Francia. Deputatul radical-socialist *Mirman* a făcut propunere în cameră, ca să se facă un proiect de lege, prin care să se nimicescă toate ordurile de onóre, toate decorațiile. Propunerea a fost primită cu majoritate absolută de voturi, cădend propunerea premierului *Combes*. De alt fel această s'a întâmplat mai de multe ori cu mai mulți ministri francesi. La noi după un ast fel de fiasco urmează abzicerea, în Francia inse nu. Se crede, că proiectul acesta va deveni lege, și această va fi o mare lovitură mai ales pentru candidații de deputat guvernamentali, cari cu ocașiunea alegerilor, nu-și vor mai pute aréta meritele strălucind.

„An nou fericit!“

Ca răscumpărare a felicitărilor de Sărbători și anul nou, au intrat la fondul subsidiar al preoților următoarele sume:

1. Dr. Victor Mihályi, metropolit	20.—
2. Ioan V. Rusu, canonic	10.—
3. A. C. Domșa, red.	3.—
4. Vasile Suciū, pref. tipogr.	2.—
5. Dr. Iuliū Maniū, adv.	2.—
6. Vas. Moldovan, can.	1.—
7. Silvestru Nestor, prof.	2.—
8. Petru Suciū, Săbad	2.—
9. M. Brumboiū, Tohan	2.—
10. Vas. Smigelschi, Săncel	1.—
11. Dr. Eugen Bran, Teaca	5.—
12. Ioan Trif, K.-Sz-Mărton	2.—
13. Ales. Ciura, Abrud	2.—
14. Ios. Lita, Biia	3.—
Suma Cor.	57.—

Redacția doresco

An nou fericit!
tuturor colaboratorilor și cetitorilor.

Noutăți!

Întru măreția lui Dumnezeu. Vasile Boeriu, și soția sa Varvara Handaric au dăruit sfintei noastre biserici un prea frumos feșnic întraurit pe sf. altar în preț de 80 cor. pentru care faptă nobilă dăruitorilor li-se aduce în numele poporului și pe această cale mulțumită. Bicaz, 1 Ianuar 1904. *Simeon Cotta, paroch.*

Sărbătoreala Nascerei Domnului. Cu tot frigul ce stăpânesce, zilele sf. Sărbători au fost plăcute și mângăitoare. În ziua întâie a servit sfânta liturgie la biserica catedrală Escel. Sa Mitropolitul Victor asistat de membrii vener. Capitul și alți preoți din gremiu. După S. Evanghelie Escel. Sa a rostit frumoasă predică, care am fost fericiți a o publica în numărul trecut ca adaus. La prânz I. P. S. Sa a intrunit la masa sa pe preoții din gremiu și profesorii de la institutele noastre de învățămînt. În toastul purtat cu acest prilej Esc. Sa a pomenit cu mulțumită de ajutorul ce i-au dat preoții din gremiu spre a ridica solemnitatea sărbătorii de mângăierea sufletescă ce a simțit, vedînd numărul mare a credincioșilor, cari au cercetat Casa Domnului, dar mai ales de bucuria ce a simțit în fața manifestărilor de alăpire ce i-au dovedit Ilustrii Episcopi ai Orădiu și Lugosului, cari au ținut să-și exprime în sincere cuvinte dragostea lor față de Sf. Scaun mitropolitan. Bucuria Escel. Sale Mitropolitului a fost împărtășită de toți meseal. A doua zi Mitropolitul a pontificat liturgia la biserica parochială.

Dare de samă. Din încredințarea On. Comitet al Reun. femeilor române din Blăș, am colectat pentru îmbrăcarea copiilor săraci următoarele sume și obiecte, pe cari țin să le cuîetez publice cu profundă mulțumită. *Onserv.* că în colectă am fost însoțită pe rînd de d-sorile: *Lucreția Viciu, Elena Nestor, Eugenia Deac, Maria Nistor și Elena Muntean.* Au contribuit: Victor Mihályi, Mitropolit 20 cor. Alumnii seminar. teologic, 26.38 Dr. Iuliu Maniu, 6 cor. Dr. Aug. Bunea, Pulcheria Smigelschi, Elena Nestor, Dr. Isid. Marcu, Ioan F. Negruț, Dr. Dăn. Szabó, Io. Major, câte 5 cor. Ioan V. Rusu, Elena Pop n. Maniu, Dr. Laur. Nestor, Dr. E. F. Negruț, câte 4 cor. S. P. Mateiu, Emil Viciu, Amalia Papiu, Aurelia Solomon, Iuliana Vancea, câte 3 cor. Ștefan Pop, Ioan, M. Moldovanu, Flaviu C. Domșa, Gavril Pop, I. German, Octav. Prie, Dr. Vas. Suciū, A. C. Domșa, Rosa Solomon, Virginia Precup, Flor. Muntean, Cornelia Hodosiu, Eugenia Pop, Gregoriu Ordace, Ilie Mircea, Ana Smigelschi, Elena Trifan, Berta Solomon, Cornelia Deac, Dr. Ambr. Chetan, (1 păreche de cisme, 2 pantalon, 2 căputuri) Dr. Eug. Solomon, Camila Pop, Cornelia Maior, Cat. Oltean, Aug. Caliani, Io. Moldovan, Leontina Ciura, Emilia Domșa, Amalia Gramă, Liviu Bitea, Nic. Popescu, câte 2 cor. Iacob Popa, Iacob Domșa, Aur. P. Bota, Vasile Moldovan, Ioan Bălan, V. S. Dr. Ioan Sămpălean, Nic. Popa, Rosa Muntean, Elena Muntean, Luiza B. Iacob Murșan, Amalia Mez i Lili Boteiu, Rud. Riț, Lucreția Viciu, Maria Marin, N. N. Matilda Nistor, Teresa Onișor, Eug. Pantea, Sofr. Stan, câte 1 cor. Emil Sabo, 1.52 Valeria Uilacan, Ida Csato, haine, Suma Cor. 205.— Blăș, la 3 Ian. 1904. *Livia Domșa, colectantă.*

Masa studenților de la școlile din Blăș. În locul obișnuitelor felicitări de anul nou au contribuit pentru masa studenților: Dr. Aug. Bunea, 5 cor. Sim. P. Mateiu, 5 cor. Ore cine 80 fl. G. Vancea, 1 cor. Elena Pop, 1 cor. Ioan F. Negruț, 5 cor. A. Uilacan, 1 cor. A. Ciura, 1 cor. Luca Rusu, 1 cor. Ioan V. Rus, 2 cor. Ioan Bălan, 1 cor. Iosif Macaveiu, VIII cl. gimn. 2 cor. Ioan Popoviciu, VIII cl. gimn. 1 cor. I. Br. Hodosiu, 10 cor. Dr. I. Maniu, 10 cor. Dr. A. Chetan, 1 cor. Aug. Caliani, 2 cor. Victor Muntean,

1 cor. Alesiu Pop, 1 cor. Stan, 1 cor. Radeș D. 2 cor. G. Precup, 2 cor.

Revista română de agricultură din Sibiu. Am primit al XV-lea raport al comitatului central al „Reun. rom. de agr. din com. Sibiu” pe anul 1902, din care raport vedem, că Reuniunea a ținut în anul 1902/3 întruniri agricole, a dăruit mai multe animale de prăsilă (vite cornute rasa Pinzgau, oi, etc.), a ținut un curs de altoit pomi, a dăruit și plantat pomi în diferite comune, a distribuit semințe de nutrețuri și legume, a pus basă mai multor tovărășii agricole și însoțiri de credit sătești sistem Raiffeisen, a aranjat la Sibiu o mare expoziție a industriei române de casă, a făcut mai multe albumuri de cusături și țesături românești cu modele originale și un album litografiat în color, a edat mai multe publicațiuni din domeniul agriculturii, a făcut pregătirile necesare pentru înființarea unei școli practice de economie în Seliște, etc. etc. Avereș Reuniunii în bani e de 6643 corone, iar averea totală de 10,873 cor. Reuniunea numără 2 membrii fundatori, 1 membru onorar, 11 membrii pe viêtă și 653 membrii ordinar și ajutători.

Mu țamită publică. Subscribul exprim și pe această cale cea mai ferbinte mulțumită bunilor poporeni: Mihail Moldovan și soții sale Maria n. Roșca, cari au donat bisericii noastre un rind de vestminte negre de catifea cu toate apertinentele în preț de 90 corone; mai departe lui Mihail Berghian l. „Cătrani” și soției sale Ana n. Oltean, și fiul acestora Nicolău Berghian, și soției sale Flóre n. Roșca, cari au donat un potir și un disc în preț de 36 corone comandate de la firma E. K. et Schweiger din Viena în fine tuturor acelor bun și poporeni, cari au contribuit cu obolul lor la adunarea sumei de 28 corone pentru procurarea unui chivot pentru păstrarea sfintei Cuminecături, și a altei sume de 30 corone pentru cumpărarea unei sfinte Evanghelii cu litere latine compactată și decorată foarte frumos. Dumnezeu să le răsplătescă cu darurile Sale ceresii faptele lor pie creștinesci! Tîr în 1 Ianuar 1904. *Ioan Pop Păcurar paroch.*

Avis. Un candidat de avocat român cu certificate bune, posedă limba germană și magiară caută aplicare în cancelarie advocațională pe lângă condițiuni modeste. Adresa să pôte sci la Redacțiunea foiei noastre.

Apel către Români. Secțiunea etnografică a Muzeului național roga pe d-nii preoți, învățători și tot poporul românesc să binevoiască:

1) a trimite toate obiectele, lucrurile, ce poartă pe sine — și dau bucurios — colindătorii ca: *vifșeim, steaui, cômănc, zale, sabie, tîrcă, păpușe, instrumente muzicale pe lângă o descriere scurtă. Acei domni, cari cunosc notele să pună pe (un glas) note cântărilor, colindele și altele, ce se vor mai iei.*

Se mai trage luarea aminte acelor ce voiesc să stea în ajutor Muzeului național pentru a face cunoscut obiceiurile și credințele strămoșești ale poporului românesc adecă:

2) să descrie acele datini, mistere, jocuri, credințe și alte obiceiuri paporale de la sf. sărbători în mod cronologic, începînd cu sf. Varvara (4 Dec.) până la Intimpinarea Domnului (2 Februarie).

În fine binevoitorii să:

3) descrie pe larg felul și numele mâncărilor gătite cel puțin din ajunul Crăciunului, Crăciun și Anul-nou.

Tot ceea ce s'ar trimite să se pachezeze bine și să se trimită neplătite pe adresa aceasta: *Seemayer Willibald, igazgató, Budapest, IX., Csillag utca.*

Acei domni, cari binevoiesc a trimite obiecte Muzeului să bipscă pe fiecare obiect un bilet pe care să fie scris: numele obiectului, comitatului, cercului pretorial și al comunei în românește. Fiindcă Muzeul cumpără buturos obiecte trimise, de aceea stit rugați toți acei domni și domne, cari binevoiesc a trimite, căte ceva să scrie și prețul lucrurilor trimise. Prețul obiectelor se va

trimite în ziua următoare prin mandat posta la adresa trimitețorului, drept ce în interesul expeditorului este ca să scrie în formă ceteată numele, satul și posta ultimă. Acei domni inșe, cari nu doresc rescumpărare în bani pentru obiectele trimise, să amintescă această, că anul, ca și aris vor primi de la ministrul cultelor și instrucțiunii publice drept răsplătă o frumoasă diplomă de mulțumire.

Prin acești bani se pôte pune bază și chiar mări biblioteca școlară din comună.

Ceea-ce privesce descrierea tuturilor datinelor, misterelor, jocurilor, credințelor și altor obiceiuri — în românește — să se trimită pe adresa suspusă.

Avis. Am onoare a aduce la cunoștință, că cu 1 Ianuarie 1904 mi-am mutat cancelaria advocațională în casele d-lui W. Naftali (fostul „Hotel Carouă”), Dr. Laurențiu Nistor, avocat.

Petreceri. Comitetul „Reuniunii femeilor române gr-cat. din Blăș”, invită la Balul ce va aranja Sămbătă, în 23 Ianuar n. 1904 în „Hotelul Univers”. — Junimea română din Biertah, invită la producțiunea corală-teatrală împreună cu dans ce va aranja în 7/20 Ianuarie 1904 (a doua zi de boboteză) în hotel la „Stea.” Venitul curat e destănat în favorul „Bibliotecii populare” din loc.

Ziaristic. Tribuna poporului de la Arad și-a schimbat titlul în „Tribuna”. — La Șimleu a început să apară o nouă foie poporală sub numirea „Gazeta de Dumineca” sub redacțiunea cunoscutului scriitor Ion Pop Reteganul. Costă pe an 6 cor. proprietar și editor I. P. Kazar. — „Junimea literară” se chiamă o nouă revistă literară științifică, ce apare în Cernăuț avînd de editor și redactor pe Iancu I. Nistor. Costă pe an 6 cor.

Necrolog. *Iuliana P. Pop n. Porușiu*, soția venerabilului protopop de la Siciu a repausat la 4 Ianuar a. c. după un morb îndelungat. Împărtășia cu s. Sacramente în etate de 66 ani a vieții și 47 a fericitei căsătorii. Trimitem sincere condolițe întristatei familii — *Ioan Bălinț*, fost profesor în Blăș și preot gr-cat. a Sămărtinului-de-cămpie, în 1 Ianuar sf. n. a. c. la 4 ore p. m. după un morb lung și împreunat cu multe greutăți fiind provăduț cu santele sacramente ale muribunților în anul al 74-lea a etății și-a dat sufletul său nobil în mâinile Creatorului. — *Andrei Bălteșiu*, culegător de litere, fost redactor al „Tribunei”, implinindu-și cu vîr și îndesat datorința față de neam, după multe și grele suferințe, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminecă în 10 Ianuarie n. 1904 la ora 1 din nopte în vîrstă de 44 ani.

Odihnescă în pace!

Se caută!

Practicanți și comptuarisți mai departe practicante și comptuariste, cari posed limba românească și cea germană în vorbă și scris, și cari vor trebui să stenografeze perfect nemțește, pentru a fi aplicați imediat la o afacere de Export în Croatia. Vor fi preferiți aceia, cari afară de aceste două limbi mai posed una. Oferte ajustate, în limba germană, cu comunicarea pretențiilor de salar și cu alăturarea fotografiel să se adreseze:

Exportgeschäft Heller, Stranica (Croatia).

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wasskirch.
(Continuare).

„Vezi, ai dreptate, da! acum pricep. Atunci înseamnă faci palma pumn de turburare pentru nedreptatea oamenilor. Atunci am învățat a cunoaște fața, ce o întorțe lumea cătră slugă. Apoi în ceasul său din urmă și-a adus aminte de mine fericitul meu unchiu, Dumnezeu să-l odihnească și să-l răsplătescă! De trei ani sint refutors acum în satul meu ca țeran. Și acum am învățat a cunoaște și cealaltă față a lumii, adică aceea, care o întorțe cătră domn. Și de acum le ved tot de-una de odată aceste două fețe, și nu pot pricepe pe cealaltă, cari tot mereu tot numai o față ved.”

„Iova rîde. „Nebun mai poți fi cu cele două fețe ale tale. Scii, că are dreptate Anisia, te prostesci acolo singur în casa ta. Ar trebui să te însori.”

Cum sta fata rîdînd înaintea lui, Petrea Halău o măsura din creștet pînă în tălpi cu o privire lungă neobicinuită, care, ochii ce limpedi dar reci a Iovei, nu o putură susține.

Apoi Petrea, îndreptându-și ochii peste lunci, de pe cari începea a se înălța negură albă, cătră căsuța sa depărtată de o pușcătură de la sat, zice cam zăbavnic.

„Iovă, adevăratu-î, că tată-to vrea să facă o mără?”

„Vezi bine că-î adevărat, întări fata. Vălcica va fi tăuită.”

„Și această o sufer vecinii?”

„Trebuie s'o suferă,” zice Israel Levi.

„Așa, ei trebuie s'o suferă, zice el,“ făcî Petrea Halău din cap.

„Iovă, fața, care ți-a întors-o lumea pînă acuma, a fost rîdătoare și frumoasă ca o turtă împodobită din ziua de tîrg. Nu-ți doresc, că să înveți a-î cunoaște și cea-alaltă. Cu o cale acum „sara bună” că ești aici la casă? Scii, că nu mi-ai câștiga de la tine un: „Mulțam frumos!” dacă te-ai petrece pînă la Albăceni. Ce zici?”

„De ce să te ostenești? Pe mine nu mă fură nime.”

Petrea face că-î va pași pe calea laterală, ce ducea preste lunci. De odată oprindu-se se întorțe și ochii săi scânteiau de veselie petulantă: „Tu Iovă, vorba ta de mai înainte cu însurăția n'ar fi lucru chiar așa de prost. Ei, să intri ca nevăstută în colibuța mea. Ce zici?”

„Uf!” zice Iova rîdînd „la un așa cărticioru ca tine, nici odată.”

„Așa credi? — Altcum ai dreptate: ești încă m'asî cam teme de una ca tine, care pîrtă cu sine în buzduhăriu o potică întregă. Așa dară de tréba asta se alege nimic. Cu Dumnezeu mai departe!”

„Și acum să vină cine va în curat cu omul ăsta,” gândia Iova în sine mergînd mai de parte. „Are nisce ochi așa de vioi și moi ca de catifea, ochi la cari nu te cutezi a privi, că te netedesc formal, — dar apoi o limbă așa de ascuțită și ghimpasă ca o polomidă uscată. — — Ei, și apoi ce-mi pasă mie?” —

Sfîrșitul primăverii trecu în vară. Zidurile fundamentale pentru mără nouă erau gata, se începură și clădirile pentru apă, dar apoi aceste în dată au și fost oprite, pentru că vecinii n'au fost de părerea lui Israel Levi, că ar trebui să suferă să li-se tăuască apa din liveștile lor. Ei ridicară piră și Ștefan Mărian tot des și mai des fu citat la oraș, a-și apăra la judecătorie părerea și pretenșiunile sale. Avocatul său îl asigura mereu, că lucrul acum merge spre terminare și că el fără îndoielă va câștiga procesul. Dar un termin trecea după altul, de terminarea procesului tot mai puține semne erau, cu atât mai puține despre câștigarea lui, numai banii și voia bună alui Ștefan Mărian rămăneau acățate prin chiliile judecătorești. Israel Levi venia mereu, imprumuta bani și injura asupra țeranilor grosolani. Ștefan Mărian subscria cambii după cambii. Abia mai avé alte cele de făcut, pentru că fabrica de vinars, de care nu se interesase, nu plătia nimic, iar mără care îi zăcea la inimă, nu înainta, numai materialul de clădire sta grămadă pe lunca morii, stricându-î vînturile și vremile. Singur economia casei mergea ștrună sub conducerea activă a Iovei. Ei nu-î pasă nimic de mără și de proces; ea își lucra și culegea legumile la timpul său, își stringea buruenile bune de leac, fierbea pomele de țînut peste Iarnă la vremea sa, nu lăsa să se strice nici o lingură de lapte în cămară, făcea unt, spala podelele, da de mîncare la oameni și la vite, da câte o vorbă bună și câte un sfat ici și colo, lăuda și muștra, unde era lipsă și purta grija casei așa de veselă, cât bietul tatăl său apăsător de griji grele, începea a fi neliniscit pentru venitoriu ficei sale. Ea înseși îl mîngăia, când sărmanul bătrîn se lasă dosedit în scaunul său cu jilt: „Lasă tată, pentru aceea tot ești tu cel mai cu minte în sat, și dreptatea trebuie să rămână dreptate.”

În vara această Iova își ajunse culmea. Nici un bolnav în sat nu se vindeca, nice un pui nu se tăia, nice un petec de pânză nu se ducea la înălbit fără sfatul și ajutorul ei. Flăcăii satului se furiașau pe lângă curtea lui Mărian, ca vulpile pe lângă cotigăru cu gălile și Dumineca, când mergea Iova la biserică, avea în dreapta pe morăreșă și în stînga pe bogătaș. Anghelie și fie care își lăuda ficiorul său. Câte-odată, când își arunca Iova ochii, în decursul predicii spre cor, unde erau feciorii, vedea că ochii tuturor numai spre ea sint țintiți. Ea suridea la laudele morăreșei și a bogătașului, dar „la pețite nu veni lucrul nice în vara asta.

Cătră toamnă, când sufla vîntul cam rece preste cîmpuri și începeau strugurii a se cîce, urma catastrofa. În ziua precedentă scrisese avocatul lui Mărian dela oraș: mîne va fi pertractarea finală și acum se va alege lucrul. La ziua pusă Ștefan Mărian își înhamă calul la trăsură și Iova virise după urechea calului cel mai frumos trandafir din grădina ei.

Sara, când se întorse calul și mergea spre ștaul, trandafirul era veșted, iar omul cel atât de energic și întreprinzătoriu încă părea veștedit ca o floare fără umedală. Dăbălăzată și plină de încrețituri atârna pielea

în fața sa, capul ce și-l ridicase dimineața cu atîta fală și încredere, căduse adîncit spre piept: Ștefan Mărian pierduse procesul.

Dar fiindcă arare-ori vine o nenorocire singură, în aceea sară încă, apăru Israel Levi, spre a-și încasa cambiile sale încă de mult scadente. „Că el a fost pretinul supus a d-lui Mărian, Dumnezeu să-l pedepsască, de nu-î așa, și a domnușorutei aurite încă și mai tare, dar bănișorii, bănișorii săi trebuie să și-î capete. Că el n'a aflat banii pe stradă, aceea dără pricepe și domnul Mărian, că mără, ce nu-î permis a se ridica, nu este mără, și că valea, ce nu-î lertat a se tăui, nu pôte mîna rôte. De unde dar să-î ia el o garanță pentru banii săi cei scumpi, ce i-a numărat pe masă domnului Mărian? Și că dl Mărian va fi om drept și-î va plăti banii.”

Dar banii zăceau băgați în petrite și varul pentru mără și în materialul grămadit pe lunca morii, în căzanele de la fabrica de vinars, încă nelsprăvită, precum bine sciea jidanul Israel Levi, deși se făcea, că nu pricepe. El își frîngea mîinile și-și smulgea părul. „Bani îi trebuia, bani! că-î bătut-se D-zeu! 7000 de taleri trebuia să aibă îndată pe loc, că altcum e om ruinat. Dacă nu sint la îndemână bani gata, el se va îndestuli cu curtea și casa, cu ospătăria și eu boltița. Că-î pare rău din inimă, că asta-î o nenorocire pentru domnul Mărian, că pentru sine încă e o nenorocire. Că n'are nici un profit din această afacere. Slabă afacere! Misérabilă afacere. Domni de la masa verde, aceia pîrtă vina, că sărmanul Israel Levi, cel cu inimă atât de bună, își perde o parte din averea sa. Domnul Mărian trebuie să-î lerte, că-și mîntuiesce restul din ea, așa precum pôte.”

Ștefan Mărian ședea în jiltul său obdus cu piele încremenit și tîmpit, ca și când vorbele cămătorului ar fi tot atîta imblăci, ce-î scoteau creierii din bietul său cap, lăsându-l ca pre un spic fără de grăunțe.

Iova prinse pe jidan de măneca vestimentului și-î aruncă de o cam dată afară din casă, — pînă-ce va veni apoi el, să-î scotă pe el afară. Apoi neteși fața dăbălătată a sărmanului tată, îmbătrănit așa de tare în câte-va ore.

„Nu-î face nimic din aceste, tătucă dragă! Noi amindoi, sintem încă în putere și sănătoși și nu ne spăriem de lucru. Vom începe încă odată din cap.”

„Începutul din cap,” de care vorbeser omul tîner zimbînd, pentru omul îmbătrănit este o vorbă amară. Dară Iova sta înaintea lui, gata spre lucru și curagiosă, și vîdîndu-ă așa prinse omul cel nou inimă. Altcum ceea-ce pierduse, câștigase el singur mai înainte. Pentru-ce să nu-î succedă, a o mai câștiga încă odată, acum avînd de ajutoriu pe fică-să? Că el dără tot acela-și rămăsese!

Dar trecînd prin sat cu capul sus, spre a arăta, că nenorocirea nu l-a îmbrăncit, vîdu în privirile vecinilor, în salutările, zimbirile și compătămirea lor, în vorbele de mîngălaye și în sfătuirile lor, că el nu mai este omul de odată omul cu minte, avînt, temut și plămuit cu un nesocotit, un cerșitor. Ca și-a

perdut averea, acesta nu o putea mistui. Poate noapte capta o lovitura de apoplexie, și în zorii de zi Stefan Mărian pierduse și ceea-ce mai posedea până aci, — membrele sale sănătoase. Partea stângă-i era ologită și limba sa numai cu greu mai putea pronunța blăstemele, ee isvoriată din amarăciunea inimii sale.

(Va urma.)

De la frații români istriani.

Avem plăcerea de a împărtăși cetitorilor noștri, să în șirul colaboratorilor „Unirea”, cu începerea de la 1-a Ianuariu vechiul vom saluta și un *român istrian*. Este dl. Andrei Glavina, fost elev al școlilor din Blășița și al internatului Vancean. Tiner încă, de ani, dl Glavina este matur pentru studii serioase, cari le-a început cu cercetări în dialectul conaționaliilor sei, a fraților noștri români istrieni. Aceste le pôte face cu succes, căci posedă acele limbi, din cari au împrumutat frații istro-români material lexical. Știe adecă pe lângă limba sa maternă și limba croată și italiană, ș. a., cari au înfăințat dialectul istro-român. Dl Glavina de timpuriu și-a cunoscut chemarea. A cutri-erat toate satele și cătunele, pe unde mai exist „rumeri”, și-a însemnat o sémă de cuvinte, a căror publicațiune o începem în anul acesta; a colectat *poesii populare, povești, proverbi*, ș. a., produse ale musei cămpenești, cari cu multă bunavoință ni-le pune în prospect.

Colectiunea dlui Glavina este interesantă, căci cu urechie deprinsă aude clar și precis acele sunete, ce es din gura conaționaliilor sei și așa comunicatele, dsale cu deplină încredere se pot lua de basă la cercetări și studii filologice; pe când străinul ne-deprins cu o limbă, nu percepe cu urechia destul de distinct sunetele, ce lipsesc în limba lui. Un exemplu: sasii din Ardeal tot șciū românesc, și mulți șciū tare bine; așa cât nu greșesc în sintaxa cuvintelor și a propozițiilor, greșesc înse cu totii, când pronunță pe a. a. Ast fel în cuvintul *măță*, sasul aude *mu-țe*. Ei bine, atari comunicate cum se pôtă servi de basă la cercetări fonetice? Dar lăsăm exemplele, că sânt „odiosa”. — E faptă, că toate dialectele și subdialectele au particularități fonetice abia perceptibile de urechia ne-deprinsă și cari cu atât mai puțin le pôte reproduce oral străinul, al cărui organism nu-i dresat și dispus pentru pronunțarea nuanțelor de sunete ne obicinuite. Greutatea acesta dl Glavina n'o are de cât doră, ce privesce reproducerea în scris.

De aceea colectiunii de cuvinte îi premerge o tabelă fonetică, ca introducere în citirea și accentuarea corectă. Subliniem accentuarea, căci iată cum ne face atenți dl Glavina în scrisoarea sa particulară către suscrisul:

„Dar, vă fac atenți în general de a pune mare pond pe semnele, cu cari sânt scrise respectivele cuvinte, că numai ast fel se pot scrie în mod corect și pronunța corect. Există în graiul fraților din Istria...”

Primul român istriian — cum îi place să se suscrie — care s'a interesat de graiul parintesc, dl Glavina este salutat cu bucurie din partea noastră, a tuturor fostilor sei dascăli. Simțim cea mângăiere, ca fericitul

G. Lazar, când a vădut că „grăul cel curat”, ce l'a semenat, a adus rođă. Sintem mândri de elevi așa tineri accesibili pentru idei așa de serioase. Dorim dlui Glavina, cel mai bun succes în cultivarea limbii materne până acum părăsitate în uitare! „*Macte puer virtute sic itur ad astra!*”

A. Viciu.

I. O samă de cuvinte.

Vă dau aici o tablă de explicație a semnelor pe cari le-am folosit în colecție; pe cari trebuie să le comunicați împreună cu colecția. Semnele sânt următoarele:

ă = a românesc.	lj = lj unguresc.
â = a românesc.	m = măl,
art = articulat.	nj = ny unguș,
c = c românesc.	neart = nearticulat,
č = ty unguresc.	p. e. = pentru exemplu,
dem. = deminutiv.	pl. = plural,
e = e român.	pron. = pronome,
etc = etetera.	Z = Z român,
é = é român.	— = semnul lungire-i și
fem. = feminin.	a apăskri-i, ca și în latină
ŷ = ŷ românesc.	p. e. măra.
ie je = ie român.	— semnul că lipsește de
i = i românesc.	acolo i, p. e. 'e voi ur met,
k = c (k) român.	utre (Intre) etc.

A.

- a abandona = abandonéit p. e. muljera l'a abandonéit,
 ac = ak pl. akuri. p. e. io am kumperat astez cude akuri,
 acele = céle (pron.) p. e. céle feta = acele fete,
 acolo = kolō (pron.) kolō sa dus el în osterie a acoperi = koperi, astez voi coperi casa mé,
 acopereméntul unei căsi acoperită ca alamă = strihă,
 acest = cest, cest om nu ie bur, zato-ke je roisu,
 adincătura în pământ = skulje, skulte,
 a aduna = pobiréi, pobirei (e curat și ascuțit),
 adevărat = pravo, tu ari pravo (tu ai adevăr),
 avocat = advokat, cater-i va fi advocatul méu N. N.
 ași aduce aminta = pameti, rikordéi: rikordéte de mire
 adunătura = kup pl. kupuri, noi avon mare kup de kumpir,
 adevăr = pravica, ie am avat pravica nu, tu! aduce aicea = aduce anca, duce anca păre și vir,

aer = arie, art. aria, aria-de la Susnjevia e kurată,

afară = faré, p. e. animé faré (dute afară),
 aicea = anéa, ođ, oia (ō croat), viro și ste anca.

a ajuta = zúta, c va zúta Domnu, și va ajuta Dumnezeu,

alt om = at om, cele a, un at om,
 alt = at, p. e. cesta e ur at brek de mané

acesta este un cané alt de înainte,
 alți pl. = aljéi, (lj) unguresc, estoz av mer dus aljo okis la Păndă,

albine = celice, anu cesta are cude celice,
 alb = ab, io s mai ab nego tu.

amar = zuk, art. zuko,

an = anu, an (heart), anu, cesta a fost bur an,

apus = zveidit, sorele a zveidit.
 a apăra = apăra, io aper pe fratele méu,

apă = spa, apă de la hoi ie búte apă,
 aproape = prope,
 alaltă eri = catezi va veri cace kase,

- a arunca = hiti,
 a ara = ara,
 arbore = deblă, debla césta je mai mare nego ca ata,
 aripă = krelută,
 armă = arma,
 a arăta = arata,
 a arde = arde,
 asin = asir, asiru cesta are mare koda.
 ascunde = skunde,
 a asuda = sputi, poti,
 asudătura = pot,
 astez = astez,
 astept = stept,
 asară = séră,
 ată = acă,
 atât = tătă,
 avut = bogat,
 avarițios = lakom,

B.

- baje = banj,
 a bate = bate,
 basa la o casă = fundamenót,
 barbă = barba,
 bată = un loc, unde turge în continuu apă de gnoi ér apa acesta se numesce, gnoienica,
 barcă = barkă,
 bani = pinez, soldi,
 barbatul méu = omu mév (méu),
 balsama = balsama, balsaméi,
 a bea = bé.
 beat = hét (opit),
 bedră = femurul piciorului,
 bére = biră,
 bentură = bentic (dem),
 biserică = baserikă,
 bolnav = bolán,
 bou = bov,
 bostani = cuke,
 briceag = britvă,
 brău = brév,
 brazdă = brazdă,
 brumă = mraz,
 bumbi = batuni,
 bun = bur,
 buzé = usne,
 buzunar = zep,
 butoi = băcvă,

(Va urma.)

Posta „Unirii”.

Am primit și achitat abonamentul de la: Ghigăsa-sup. pe 1903 sem. 2-lea. Blagea pe 1903 sem. 2-lea. Copogna, pe 1903 Părăt pe 1903. Vasradia Petru Jorg. pe 1899 și 1900, Hambo pe 1903. G. H. Gherla pe 1903 pătrariul ultim. Spătaș pe 1900 și 1901, Ticvaniul-mare pe 1904, Cincul-mare pe 1901 și 1902, Dateș pe an. 1896, Vedres-Abrăny pe timpul din 1 Oct. 1899 până în 1 Iunie 1901. Domcuta-mică pe 1904 sem. 1. Vasad pe timpul din 1/12 1902-1/12 1903. Belényes-Ujlak pe 1904 sem. 1. Băcerdea-grănoasă pe 1900 și 1901. Cuita eronată pe 1900 și ai-se restituie. Gyanyény-Sz. Imbre pe 1901, Sedriag-mare pe 1903, Aghireș (Cluj) pe 1902 și 1903. Anul 1901 s'a plătit în 16/1 1902, Teuș pe 1903, Zoltanul-mare pe 1902 sem. 2-lea, Timiștra pe 1904 sem. 1, Ticvaniul-mic pe 1904 sem. 1, Bistra pe 1903, G. V. Eger, pe 1904 sem. 1, Istrai pe 1903, rugăm de rest. Kardó pe 1902, nu pe 1903; și vă rugăm a ne trimite și pe anul acesta, conform pre-misiunii, Piroș pe 1903, Gyimesbák pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. 1. Abon. la Folia școl. și a trapez. Folia pe 1903. Urmasii banii trimisi în luna Semău. I-am primit și dispus cele de lipsă. Bine-poiti a trimis și restanța pentru Unirea, A. M. Borchis pe 1904, Faget pe 1902, G. H. Gherla pe 1904 sem. 1, Brașov pe 1904 sem. 1, J. M. Gherla pe 1904 pătrariul 1, Bucium-săsa pe 1904.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domsa

N o ũ !

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american

— indispensabilă pentru ori ce economie casnică. —

Se poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

Ca fie care e de lipsă pentru luminarea chiliei, treptelor, ambitelor și locațiilor laterale.

Pentru oficiali la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moșe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrici, mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explozive, sunt de mare însemnătate, pentru călătorii ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covore. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu acesta te poți sui și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1-20 cor. subministrăm altul nou. **Prețul 4 cor.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin cu 5 cor.

— Strat de rezervă corone 1-20. —

Se trimite cu rambursă de

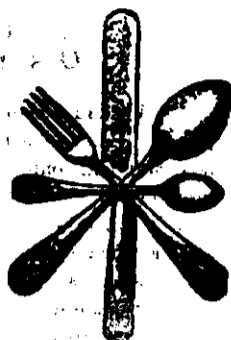
Stabilimentul Central alui IOSIF AUFFENBERG

BUDAPEST, Strada Profeta 5.

(56) 2-10

Cumpărare ocazională!

— 32 bucăți numai 6 fl. —

În urma preamarelui deposit a unei fabrici de obiecte de metal, sun încredințat se vînd marfa acesteia în prețul cu care se fac. Spedezi, dară, până când depositul susține, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într-o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat laptele și 1 sitiță de străcurat supă.

32 bucăți earl costă numai 6 fl., toate nouă și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fie-care să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni.

Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsescă din nici o casă.

Singurul expeditor este:

Iosif Auffmanberg's Centrale

Budapesta VI., Strada Profeta 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

57 2-10

(44) 8-20

8 zile se lasă spre probă.

Numai 2-75 fl.

Să trimită cu rambursă ori anticipându-se prețul.

Un excelent ceas de busunar Remontoir, de nichel sistem „Patent Roskopf.” Se vinde cu garanție de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclam.

Celor ce nu le convine li se retrimite banii.

M. I. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere.

(Austria) Krakovia Dietelgasse 66.

Liferanțul oficialilor de stat.

Prețuraturile se trimit la cerere gratis și franco.

Se caută agenți.

— Anunțul se poate reproduce. —

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiilor de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului. **72,420.299 corone.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 corone.**

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluj, Timișoara și Făgăraș.

(5) 89-52